Felvételi előkészítő szakkör magyar nyelvből
8. évfolyam
7. alkalom

Helyesírás (helyesírási alapelvek, elválasztás, betűrend, összetett szavak helyesírása)

1. helyesírási alapelvek

I. <u>kiejtés szerinti írásmód</u>

a) szín, színes, színész

b) zsír, zsíros, zsírt, de: zsiradék

c) bú, szú, fű, mű, ágyú, aszú, betű, derű, de: adu, bábu, eskü, menü

d) domború, gömbölyű

e) kéz-szabály: híd, ín, nyíl, víz, kút, lúd, nyúl, rúd, úr, út, fűz., szűz, tűz

f) passzív – passzivitás

g) ború – borul, fésű – fésül

h) –ul, -ül, -ít…

i) jöjjön, fújjon, lőjön, folyjon, hagyjon, de: higgyen

II. <u>szóelemző írásmód</u>

a) mássalhangzó-hasonulás

- **írásban jelöletlen teljes hasonulás**
- **zöngésség szerinti részleges hasonulás**
- **képzés helye szerinti részleges hasonulás**

b) mássalhangzó-összeolvadás

c) mássalhangzó-rövidülés

d) mássalhangzó-kiesés

e) mássalhangzó-nyúlás

f) sakk-kör, balett-táncos

g) Mariann-nal, Ivett-től

III. <u>hagyományos írásmód</u>

a) Batthyány, Cházár, Dessewffy, Jósika, Széchenyi, Thököly, Zichy

b) lyuk, lyukas, lyukaszt

c) ilyen, olyan, amely, amilyen

IV. <u>egyszerűsítő írásmód</u>

a) loccsan, jeggyel, Berettyó, Arannyal

b) kiv. jegygyűrű, kulcscsomó

c) orra, tollal, könnyé, nagyobban

A magyar helyesírás szabályai, Akadémiai Kiadó, 2015

d) kiv. balett-táncos, Hermann-nál, Bükk-kel, Blikk-kel

2. elválasztás

a) <u>szótagolás szerinti elválasztás:</u>
asz-tal, há-zig, me-ta-fo-ra, Be-rety-tyó, Le-ó, fi-a-i-é
Zsolt, Gaal, team
meny-nyi, ösz-sze
ost-rom, temp-lom
bo-dza, lán-dzsa
Ri-chárd, pra-xis
Beö-thy, De-seö, Fa-ra-ghó, Gior-gio

b) <u>összetett szavak elemeik szerinti elválasztása:</u>
meg-int, me-gint
csak-is, vas-út
fel-ad, szét-üt
leg-a-lább, leg-e-rő-sebb

3. betűrend

a) jácint – Jácint

b) cukor – csata

c) lom – lomb – lombik

d) kasza – kassza

e) Eger – egér, kerek – kerék, elöl – elől, koros – kóros, szüret – szűret

f) kis részben – kissé – kis sorozat

g) cukor – Czuczor, Gaal – galamb

4. összetett szavak helyesírása

a) szóismétlések: fiam, fiam; már-már

b) valódi mellérendelő összetételek: süt-főz, sütnek-főznek; búbánat, búbánata

c) ikerszók: irul-pirul, irult-pirult; limlom, limlomot

d) alárendelő összetételek:

- **2 tag: egybe**
- **3 vagy több tag: egybe vagy kötőjellel (szótagszámlálás!)**

Felvételi előkészítő szakkör magyar nyelvből
8. évfolyam
7. alkalom

- **3 mozgószabály!**

e) aranylánc, fehérarany lánc, arany nyaklánc, fehérarany nyaklánc

ötméteres, tizenöt méteres, öt négyzetméteres, tizenöt négyzetméteres

védőgát…

Továbbá:

tulajdonnevek helyesírása

számok és keltezés

1. Melyik a helyes? Karikázd be!

Mond el nekem, hogy mi bánt…/ Mondd el nekem, hogy mi bánt…

Játsz a testvéreddel!/ Játssz a testvéreddel!

Nőjj nagyra!/ Nőj nagyra!

Higyj nekem!/ Higgy nekem!

Haggy békén!/ Hagyj békén!

2. Pótold a pontot, ha szükséges!

2018 jan 8

2018 év január hó 8 napján

2018 januárjában

2018 január 8-án

2018 telén

3.

a) Hosszú vagy rövid?

szerv…z, h…zlal, t…zes, v…gasztal

…géret, b…ztat, k…váncsi, sz…nészkedik

A magyar helyesírás szabályai, Akadémiai Kiadó, 2015

Felvételi előkészítő szakkör magyar nyelvből
8. évfolyam
7. alkalom

men…, jószív…, rev…, t…zes

toronydar…, bőségszar…, hind…, rövidár…

ágy…, borj…, báb…, gyan…

b) Ly vagy j?

laká…, ragá…, sirá…, harká…, papagá…, fogo…, bago…, muszá…, nyava…a, má…va, zöre…, perse…

4. **Írd le helyesen!**

orránszáján

Kossuthnótaéneklés

hányaveti

békeszerződéstervezet

ímmelámmal

mosógépszerelő

ugribugri

madárlátta

lebbencsleves

munkavállaló

iskolaudvar

gyapjúsál

5. Betűrendbe sorolás. Melyik van előbb? Karikázd be!

Kerek vagy Kerék

kovács vagy Kovács

Kováts vagy Kovács

Kovách vagy Kovács

Thewrewk vagy Török

Török vagy török

A magyar helyesírás szabályai, Akadémiai Kiadó, 2015

6. **Szótagolva írd le az alábbi neveket!**

- Buday
- Eördögh
- Gaál
- Kultsár
- Miskolczy
- Pais

7. **Ragaszd a megadott névhez a megfelelő toldalékot!**

- Czuczor. Kire?
- Jósika. Kit?
- Kossuth. Kihez?
- Kölcsey. Kinél?
- Veér. Kiről?
- Vörösmarty. Kié?
- **Kivel?**
- Madách
- Makk
- Marx
- Papp
- Rátz
- Végh

8. **A szópár melyik tagja van előbb a betűrendbe sorolás szabályai szerint? Karikázd be!**

Tisza Kálmán – Tiszahát keres – kérés csapat – Csele Jácint – jácint

kaszinó – kassza Irak – Irán nyár – nyák kistányér – kis virág

A magyar helyesírás szabályai, Akadémiai Kiadó, 2015

9. Válaszd el minden lehetséges helyen az alábbi szavakat!

dodzsem, ablakkeret, praxis, partig, legalsó, Beöthy

10. Helyesírási totó. Írj középre <u>1-est, ha csak a bal oldali</u>; <u>2-est, ha csak a jobb oldali</u>; <u>3-ast, ha mindkét alak helyes</u>; <u>X-et, ha egyik alak sem helyes</u> a sorban!

bal oldali		**jobb oldali**
bízik		bíztat
kisérlet		igéret
málik		múlik
menyasszony		menyország
szárnyal		szárnnyal
játszanak		játsszanak
zsivaly		bólya
bojt		bolyt
megtudom mondani		megtudja az igazat
arany jánosi		Arany János-i
Madách színház		Madách Színház
Szabadság híd		Duna-híd
2019 májusa		2019. májusa

11. Állítsd számozással betűrendbe a felsorolt zeneszerzők nevét!

Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bakfark Bálint, Erkel Ferenc, Kacsóh Pongrác

12. Pótold a szavakban a hiányzó j vagy ly betűt!

a) pá…..a b) harká….. c) papagá…… d) re..…té……

Felvételi előkészítő szakkör magyar nyelvből
8. évfolyam
7. alkalom

13. J vagy ly? Egészítsd ki az alábbi szavakat!

o___an, befe___ezés, tolva___, cseké___, tekinté___es, szila___, gyű___temény, sóha___, pa___kos, muszá__, nyá___as, me___ik, fo___ik, zsinde___, tava___, hangyabo___, megi__eszt, apá___

ír	ír + -ja	ír + -ják	ír + -jon
tanul	tanulja		
ás		ássák	
játsz(ik)			játsszon
edz	eddze		
hoz		hozzák	
metsz			metsszen

14. Töltsd ki a fenti táblázatot!

15. Válaszd ki az alábbiak közül a helyesen írt szavakat!

lakkkenőcs

- [ ] mellel
- [ ] szenny
- [ ] potytyan
- [ ] kulcscsomó
- [ ] Széll-lel

A magyar helyesírás szabályai, Akadémiai Kiadó, 2015

Felvételi előkészítő szakkör magyar nyelvből
8. évfolyam
7. alkalom

- [ ] tolllal
- [ ] könnnyel
- [ ] bükk-kel
- [ ] balett-tanár
- [ ] locs-csan
- [ ] fröccsen

16. Írd le helyesen a fenti, helytelenül írt szavakat!
17. Illeszd össze a szavakat és a toldalékokat! Írd le helyesen!

kulcs + csont

Budakeszi + i

Hermann + nal

meggy + vel

balett + terem

busz + val

Ivett + től

makk + val

A magyar helyesírás szabályai, Akadémiai Kiadó, 2015

Felvételi előkészítő szakkör magyar nyelvből
8. évfolyam
7. alkalom

18. Egészítsd ki a mondatokat a megadott szavak megfelelő alakjával!

Vannak, akik_____, és vannak, akik akácfával fűtenek szívesen. (bükk)

Tegnap sokan kérdezték_____, merre járt a múlt héten. (Bernadett)

A mérkőzésen az _____ nagyon vigyázni kell, mert könnyen megsérülhet. (orr)

A nyáron sokat fürödtünk a _____ strandon. (Balatonalmádi)

Azt hitte, hogy _____ válik egy egyszerű kitűzőtől. (seriff)

Gondoltad volna, hogy egy _____ ennyire drága?

(futball-labda/futballabda/futballlabda)

Azt gondolták, hogy a _____ lesz a legmegfelelőbb ajándék a névnapjára. (nefelejcs-csokor/nefelejcscsokor/nefelejccsokor)

Biztosan őt láttátok _____ sétálni? (Ivett)

A vasárnapi eljegyzésen a vőlegény kezéből véletlenül kiesett a _____.

(jegygyűrű/jeggyűrű/jegy-gyűrű)

Ez a megoldás egyáltalán nem _____. (ésszerű/észszerű/ész-szerű)

19. Hol hiányzik a pont?

1896 aug 23-án 2006 januári 2021 májusában 2012 előtt

2016 és 2017 között 2017 végzősei 2017 I 3-án

20. A szópár melyik tagja van előbb a betűrendbe sorolás szabályai szerint? Karikázd be!

Eger – egér kis számban – Kiss Ernő Gaal – galamb Tisza-part – Tiszahát

kóros – koros nagygyakorlat – naggyá író – iroda pirinyó - pirinkó

21. Válaszd el minden lehetséges helyen az alábbi szavakat!

A magyar helyesírás szabályai, Akadémiai Kiadó, 2015

lodzsa, mézeskalács, taxi, kenyérért, legelső, Faraghó

_____

_____

22. Hol hiányzik a pont?

2017 jan 1-jén 2017 januári 2017 januárjában 2017 tele

2016 után 2017 I 6-án 2017-ben

23. Pótold a hiányzó j/ly mássalhangzót!

_ukaszt, ga__, me_ik, ame_, cseké_, ragá_, laká_, roba_, zöre_, döre_, tava_, nyava_a, gereb_e, bó_a, cser_e

24. Írd le helyesen a következő régies családneveket!

battyányi, császár, cec, dezsőfi, egresi

_____

_____

_____

25. Pótold a hiányzó i, u, ü/í, ú, ű magánhangzókat!

sz_ nész, sz_ ves, h_svét, s_lyos, gy_jtemény, ágy_, káty_, tan_, ned_, báb_